

«Η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβο»

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=154195>]

Χ.Α.: *Αρα ο φόβος είναι στον τρόπο;*

Σ.Ζ.: Στην οδύνη, στο πώς, στη διάρκεια. Είναι βέβαιο ότι όλοι θα πεθάνουμε, αλλά ο καρκινοπαθής ζει αγκαλιά με τον θάνατο.

Χ.Α.: Στο ξεκίνημα της ασθένειας προσπαθούμε να μαντέψουμε την εξέλιξή της με βάση παλιές εικόνες: ο καρκινοπαθής συγγενής, ο καρκινοπαθής φίλος. Ο φόβος μπαίνει ανάμεσα στις προβολές και τις ταυτίσεις;

Σ.Ζ.: Μπαίνει ο φόβος, αλλά ταυτόχρονα, όταν μιλήσεις με ομοιοπαθή μπαίνει κι ένα ίχνος ανακούφισης, συντροφικής παρηγοριάς. Δεν είσαι μόνος σου στον κόσμο, αλλά ο άλλος που έχει προηγηθεί μπορεί να σου πει μια κουβέντα που να δείχνει πως σε καταλαβαίνει. Και η κουβέντα του έχει βαρύτητα και σημασία και αξία για σένα. Η στήριξή του είναι άλλης φύσεως. Η χειρότερη φάση είναι όταν ανιχνεύεται το θέμα. Ύστερα το παίρνεις απόφαση, βάζεις κι ένα στοίχημα, «να δούμε πού θα πάει, τι θα καταφέρω».

Χ.Α.: *Οι φίλοι μάς εμψυχώνουν να παραμείνουμε δυνατοί. Οι συμπεριφοριστικές θεωρίες μιλάνε για τη δύναμη της θετικής σκέψης. Ετσι θα επιστρέψουμε στην κοινωνία των υγιών. Αλλά οι υγιείς δεν είναι και φοβισμένοι;*

Σ.Ζ.: Εγώ πιστεύω πως ο άνθρωπος είναι ένα πλάσμα που φοβάται και ελπίζει. Στην αρρώστια, αυτές οι δύο διαστάσεις είναι πολύ πιο έντονες. Ο άρρωστος φοβάται πολύ ισχυρά και η ελπίδα του έχει μεγαλύτερη ένταση. Αλλά δεν υπάρχει άνθρωπος γενικώς που να μη φοβάται και δεν υπάρχει, πολύ περισσότερο, άρρωστος που να μη φοβάται. Αυτά που μας λέει το περιβάλλον «μη φοβάσαι» κ.λπ. είναι ανοησίες. Ας μου δείξει κάποιος έναν άνθρωπο στον πλανήτη που να μη φοβάται. Στον προθάλαμο του ιατρείου, βασιλείς και δούλοι γινόμαστε ένα, είμαστε το ίδιο.

Χ.Α.: Τι να κάνουμε με τον φόβο;

Σ.Ζ.: Να μην τον απαξιώνουμε, να τον δεχτούμε. Ο φόβος είναι πολύ σημαντική πλευρά του ανθρώπου και δεν πρέπει να τον θεωρούμε απλώς κάτι από το οποίο πρέπει να απαλλαγούμε.

Μου αρέσουν ιδιαίτερα οι «Διάλογοι καρμηλιτιστών» του Μπερνανός, που τους γράφει πεθαίνοντας, γιατί αποτελούν ακριβώς μια τεράστια καταξίωση του φόβου.

Χ.Α.: Υπάρχει λύτρωση από τον φόβο;

Σ.Ζ.: Ίσως να υπάρχει, αλλά αυτό είναι κάτι τόσο ακραίο που δεν το φτάνει κανείς. Μόνο «η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον», όπως γράφει ο ευαγγελιστής Ιωάννης, όταν τον εαυτό σου δηλαδή τον ορίζει η αγάπη του άλλου, μια αγάπη που φτάνει σε τέτοιο σημείο, ώστε να είναι σαν την αγάπη του Χριστού, για να σου το πω απλά. Αυτό όμως δεν είναι ανθρώπινο κατόρθωμα.

Χ.Α.: Μέχρι στιγμής έχω καταλάβει πως έχω να κάνω με δύο χρόνους: τον εξωτερικό χρόνο που τον ορίζει η ταχύτητα των γιατρών. Αλλά και τον εσωτερικό, που προσπαθεί να αφουγκραστεί τη νέα κατάσταση, να τη συλλάβει, να την εγγράψει. Έχει δυναμική αυτή η κόντρα;

Σ.Ζ.: Ναι, έχει δυναμική και θα σου έλεγα και κάτι άλλο σε σχέση με την περίπτωση μας: ο χρόνος αποκτά εξαιρετική πυκνότητα. Μετράνε τα πάντα πια, οι στιγμές, οι μέρες, τα πάντα. Και ίσως επειδή ξέρεις ότι τα όριά σου στενεύουν, κοιτάζεις να συγκεντρώσεις όσο μπορείς τις δυνάμεις σου γι' αυτό που σου απομένει. Κι έτσι αποκτά μεγαλύτερη πυκνότητα και ένταση η δυναμική που επισημαίνεις.

Χ.Α.: Μπορεί η πυκνότητα να σε συγκεντρώσει στην ουσία;

Σ.Ζ.: Μπορεί, ναι. Απολύτως.

Χ.Α.: Μας ξαναστέλνει σε αυτή με μια σφαλιάρα;

Σ.Ζ.: Ναι.

Χ.Α.: Σταύρο, είναι εφικτή μια πνευματικού τύπου προστασία απέναντι στον πόνο του καρκίνου;

Σ.Ζ.: Θα μου επιτρέψεις να ξεκινήσω από πιο πριν. Είμαι αντίθετος σε κάθε μεταφυσική του πόνου. Δεν θέλω να δίνουμε στον πόνο πνευματικές διαστάσεις. Ο

πόνος είναι το Κακό. Το Καλό είναι ο άνθρωπος να χαίρεται. Να ζει και να έχει την υγείά του. Ξεκάθαρα. Ρητά. Όλη αυτή η ρητορική του πόνου και η μεταφυσική του σημασία με βρίσκουν αντίθετο. Δεν πιστεύω καθόλου στην εξαγνιστική δύναμη του πόνου, ότι ο πόνος τάχα μας εξαγνίζει από τις αμαρτίες και τα πάθη μας. Η αρρώστια είναι το Κακό. Και μιας και υπαινίσσεσαι τον χριστιανισμό, δεν υπάρχει καμία απολύτως προσευχή της Εκκλησίας όπου να ζητάει ο άνθρωπος τον πόνο.

Απεναντίας, παρακαλάμε τον Θεό να μας λυτρώσει από αυτόν. Ο πόνος όμως θα έρθει. Και εκεί για τον μη χριστιανό μπορεί να ανοίξει ένα παράθυρο προς την πίστη. Ίσως καταλάβει την ανθρώπινη ελλειμματικότητα, ότι οι δυνάμεις του δεν φτάνουν, ότι θέλει μια βοήθεια, μια συνδρομή πέρα από τις δυνατότητες του ανθρώπου. Θέλει μια επίσκεψη θεϊκή. Το ίδιο και ο πιστός, αλλά γι' αυτόν η αρρώστια είναι και μια άλλου τύπου δοκιμασία, που για τον μη πιστό δεν είναι.

(συνεχίζεται)